

KRÁLOVSTVÍ ZA HRAČKU

21. května – 31. srpna 2025

Vernisáž výstavy 20. května 2025 v 17:00 v Muzeu trojmezí

Hračky vyráběné po roce 1945 do konce 80. let 20. století jsou pro nás úchvatným dokladem minulosti. Přinášely radost několika generacím dětí. Byla pro ně příznačná dobrá kvalita a různorodost, neboť výroba v Československu před druhou světovou válkou měla solidní základy tradiční výroby hraček. Už v době první republiky stát podporoval vývoj a výrobu hraček a tím i domácí výrobce. Po druhé světové válce a po znárodnění řady podniků se jejich produkce nezastavila, vyráběly se především ve výrobních družstvech, která postupem doby měnila své názvy a provozovatele. V období socialismu nebyla didaktická a výchovná role hraček nijak podceňována. Z ekonomického hlediska byly důležitým vývozním artiklem, a to i pro západní trh. Z tohoto důvodu se kolikrát nepodařilo zásobit dostatečně trh tuzemský.

Hračky se vyráběly především z textilu, kovu, dřeva, bakelitu a v té době velice populárního plastu. Důraz byl kladen na detail a kvalitu provedení. Sortiment zahrnoval plyšové hračky, panenky, nábytek pro panenky, vybavení pro malé hospodyňky, kočárky, stavebnice, společenské hry, dopravní prostředky, dřevěné hračky a jiné. Z mnoha firem, které populární hračky vyráběly, můžeme zmínit například rokycanský podnik Hamiro, výrobce panenek a plyšových hraček, družstvo JAS ve Stráži nad Nežárkou vyrábělo dřevěné hračky, výrobce Tofa Semily byl orientován na dřevěné a papírové hračky a společenské hry, firma Merkur z Police nad Metují se stala známou díky ikonické kovové stavebnici Merkur, pražská Igra proslula výrobou figurky Igračka známého jako představitele nejrozličnějších profesí, ale vyráběla i miniaturní panenky s příslušenstvím, brněnský Chemoplast se soustředil na plastové hračky, Fatra Napajedla vyráběla velká nafukovací zvířata a břeclavský Gumotex panenky a pískací plastové figurky či zvířátka. Pro obě poslední jmenované firmy pracovala česká výtvarnice Libuše Niklová. Pro hračkářský průmysl pracovali i další výtvarníci. Mnohdy vznikaly autorské návrhy, které se do výrobních programů nikdy nedostaly. Rovněž byly dováženy hračky z tzv. východního bloku, především z NDR, Sovětského svazu či Maďarska.

Díky vystaveným exponátům můžeme zavzpomínat na dětství, ale také se zamyslet nad významem hračky pro duševní a fyzický rozvoj dítěte. Tradici české hračky udržují někteří současní tuzemští výrobci, zachovávající klasické výrobní metody.

Výstava je zapůjčená ze soukromého Muzea hraček v Rychnově nad Kněžnou manželů Miroslavy a Jiřího Pecháčkových a doplněná sbírkami Muzea Těšínska.

Mgr. Ilona Pavelková, Ph.D.

